

UN ANY DESPRÉS DEL RESCAT FINANCER

La concentració bancària creix set punts amb la crisi

Gairebé la meitat del mercat està en mans de les cinc principals entitats

Reportatge

TONI GARGANTÉ
BARCELONA

Un cop desmantellat el segment de caixes, recapitalitzats els bancs amb els nivells de solvència que va dictaminar Oliver Wyman, millorat el nivell de liquiditat, provisionat tot el tòxo tòxic i creat el *banc dolent*, sembla que el sector financer espanyol pot encarar la via de la normalització. Just un any després de demanar el rescat a Brussel·les (primer es va denominar "ajut financer"), la sensació que regna als bancs que han quedat vius és de feina feta.

Una opinió compartida pel professor de direcció financera de l'escola de negocis Iese Jordi Soley, que assegura: "Estem molt millor que fa un any, amb les entitats molt més sanejades". Però hi ha una derivada en tot aquest procés que pot dificultar la competència i, encara més, l'accés al crèdit: l'increment de la concentració de l'oferta bancària. Segons les últimes dades del Banc Central Europeu (BCE) corresponents al 2011, els cinc principals bancs (CaixaBank, Santander, BBVA, Bankia i Sabadell) concentren el 48% de quota de mercat en actius totals, un percentatge que era del 41% el 2007, abans que esclatés la crisi.

Això vol dir que en només cinc anys les cinc entitats més grans han

augmentat en set punts el seu pes al pastís, i que el sector financer s'ha compactat molt més que en els últims 15 anys. A més, aquesta concentració ha de ser molt més elevada actualment, tenint en compte que el gruix de les compres i adquisicions fruit de la reordenació bancària es van produir durant l'any passat i des de l'inici del 2013 (el Sabadell es va quedar amb la CAM, l'antiga Caixa Penedès i Banco Gallego; el BBVA amb Unnim, i CaixaBank amb Banca Cívica i Banc de València).

Només l'operació de neteja de marques del Santander, que ha absorbit Banesto i Banif, ha provocat una simplificació de l'oferta bancària més que considerable. Tots aquests moviments, als quals cal afegir la fusió entre caixes, han suposat que durant els últims tres anys la reordenació bancària hagi regirat el mapa, passant de més de 45 entitats a només vuit o nou.

Un procés "inevitable"

El professor de control financer d'Esade Jordi Fabregat pensa que aquest procés no ha de ser dolent i que, "en tot cas, era inevitable". "El fet és que si fa tres anys ja dèiem que sobraven entre el 25% i el 30% de les oficines bancàries, era bastant evident que els bancs petits no podrien subsistir".

Jordi Soley s'expressa de manera semblant, i assenyala que aquesta concentració "no ha de ser necessàriament dolenta per al client, no hi haurà un oligopoli del crèdit". "A més, hem de tenir molt present que no estem en una crisi, el que hi ha és un canvi de paradigma estructural. Els nivells de crèdit que hi havia el

Previsió

El sector creu que els tres bancs grans augmentaran la quota fins al 70%

Oportunitat

Les entitats estrangeres esperaran el millor moment per tornar

2007 ja no tornaran. Ens haurem d'adaptar". Això significa que els bancs es fixaran més en el risc que corren quan donen un crèdit i en les garanties que aporta el client. Una situació que ja es dona ara.

Fabregat va una mica més enllà i preveu que, quan la crisi s'esvaeixi, el sector bancari es normalitzarà i "el mercat espanyol tornarà a ser atractiu per a les entitats estrangeres", cosa que suposarà altre cop un increment de la competència. De moment, però, es dona l'efecte contrari: Banc Sabadell acaba de comprar el negoci a Espanya del grup britànic Lloyds.

Amb tot, la concentració bancària ha situat Espanya en nivells semblants a la mitjana europea,

lluny del nivell superior al 75% que mantenen els cinc principals bancs holandesos o finlandesos, o del 60% de Portugal o Grècia, però també amb importants diferències amb els veïns de referència. Així, el 48% del mercat en mans de les cinc entitats més grans espanyoles contrasta amb el 33% d'Alemanya, el 40% d'Itàlia i el 44% del Regne Unit, segons les dades del BCE.

La tendència actual no sols seguirà, sinó que es potenciarà, segons ha reconegut recentment el director general de banca comercial de Santander, Enrique García Candelas, que ha arribat a afirmar que les tres principals entitats (ja no les cinc) "controlaran el 70% del mercat en un termini de tres anys".

Opinió

El balanç dels experts

José García Montalvo

CATEDRÀTIC D'ECONOMIA DE LA UPF

"La situació de l'economia espanyola no ha millorat i els problemes dels bancs són els mateixos", opina José García Montalvo, que alerta que el sector ha d'afrontar el refinançament d'un volum molt alt de crèdits, de manera que "serà necessària una altra recapitalitza-

ció". "En les entitats sanejades, podrà ser de fons propis, però no en les nacionalitzades", adverteix.

Quant a la concentració bancària, creu que l'excés de competència creava inestabilitat financera, ja que "el marge amb els crèdits és més baix i se n'han de vendre més". No obstant, diu que massa poca competència tampoc no és bona.

A mig camí

Els dos catedràtics coincideixen que caldran més fons

Joan Tugores

CATEDRÀTIC D'ECONOMIA DE LA UB

"El sector no està pitjor que fa un any, però podria estar millor", explica Joan Tugores, perquè "la prova del cotó fluix, la reobertura del crèdit, tot les reformes bancàries es diu que l'objectiu és reobrir el crèdit, però no s'hi posen mecanismes".

Tugores creu que la banca espanyola encara necessitarà 20.000 milions més per sanjar-se, fins a arribar als 60.000 que prevenien les autoritats fetes al sector en l'últim any. "Es va rebaixar la xifra en un atac d'optimisme i per salvaguardar l'honor de la pàtria, però segurament hi haurà una segona ronda", conclou.

MÉS GRANS

CaixaBank ha crescut durant la crisi amb la compra de Caixa Girona, Banca Cívica i Banc de València, i s'ha consolidat entre la gran banca. PERE TORDERA

És a dir, en aquesta lluita sembla que guanyaran el mateix Santander, el BBVA i CaixaBank. No tots els experts, però, coincideixen amb aquest pronòstic.

Un any de vertigen

El ministre d'Economia, Luis de Guindos, va acceptar el rescat bancari el 9 de juny del 2012, però va tardar fins al 25 de juny a demanar amb una carta oficial l'assistència financera a Brussel·les. Des de llavors, l'acceleració ha estat constant. La *troica* (la Comissió Europea, el Banc Central Europeu i el Fons Monetari Internacional) va emetre dilluns passat el seu últim informe sobre l'aplicació del rescat, en què es va observar una contra-

dicció: per una banda, es va lloar l'increment del nivell de provisions i de solvència de les entitats i, per l'altra, es va criticar la falta de crèdit bancari que s'observa en l'economia espanyola.

També es va obrir la porta a la possibilitat que el sector en el seu conjunt necessiti 10.000 milions més dels 100.000 milions que es van concedir (fins ara s'han utilitzat al voltant dels 40.000 milions). El Banc d'Espanya ha demanat més rigor als bancs en la classificació dels crèdits per evitar noves sorpreses de morositat. Per això, ha demanat que les entitats notifiquin al setembre (quan la *troica* tornarà a revisar els números) els crèdits refinançats. —